

ПРАВОВА ДЕРЖАВА ТА «ТРУДОВА ПОВИННІСТЬ» ПІДПРИЄМЦІВ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Воробей В.М., студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, завідувач кафедри господарсько-правових дисциплін ННПП НАВС *Нескороджена Л.Л.*

Правова діяльність держави, зокрема, в особі державних органів, реалізується шляхом дотримання верховенства закону, юридичної рівності громадянина і держави, реальному забезпеченні прав і свобод особи в межах законності.

Актуальність питання співвідношення понять «правової держави» та «трудової повинності» зумовлена тим, що у статті 42 Конституції України зазначено: «Кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом». Це право означає, що кожний сам вільний обирати, орієнтуючись на свої бажання і можливості, чим займатися: стати підприємцем, менеджером на акціонерному підприємстві або розпочати індивідуальну трудову діяльність. Людина може визначитися, що вигідно для неї особисто, і заздалегідь вирішити, коли і що треба робити, що від кого і в якому обсязі й на яких умовах вимагати для реалізації своїх економічних прав та інтересів. Держава гарантує всім підприємцям незалежно від обраних ними організаційних форм підприємницької діяльності, рівні права і створює рівні можливості в отриманні матеріально-технічних, фінансових, трудових, інформаційних, природних та інших ресурсів.

Постанова Кабінету міністрів України «Про внесення змін до Порядку залучення працездатних осіб до суспільно корисних робіт в умовах воєнного стану» від 23.09.2014р. № 475 (далі - Порядок) визначає, «що до суспільно корисних робіт також залучатимуться особи, які забезпечують себе роботою самостійно», тобто фізичні особи-підприємці. Крім того Порядок доповнено терміном «трудова повинність» - це короткостроковий трудовий обов'язок на період мобілізації і воєнного часу з метою виконання робіт, що мають оборонний характер (риття окопів, будівництво блокпостів), а також ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру (розбір завалів, ремонт доріг та вивезення уламків та сміття), які виникли в період воєнного стану, та їх наслідків, що не потребує обов'язкової згоди особи, стосовно якої запроваджується такий трудовий обов'язок. Мало того, що в даному визначенні термін «воєнний стан» замінено на «воєнний час» (хоч це поняття не тотожні, адже введенню воєнного стану передують певні процедури, а воєнному часу ні), порушено ще і ст. ст. 42, 43 Конституції України. Термін «трудова повинність» означає, що до робіт які необхідні для відновлення обороноздатності та відновлення країни, українців залучатимуть примусово (поза волю людини; це ознака тоталітарного устрою). Отже, даний нормативно-правовий акт суперечить положенню Конституції України, а саме ст.43 – «використання примусової праці забороняється», бо значення слова «повинність» (обов'язок, який повинні виконувати всі громадяни для задоволення державних або громадських потреб) це чітка ознака антидемократичної державності.

Суперечність ст. 42 Конституції України та Порядку полягає у частинні вільного вибору особи. Конституція гарантує право обирати діяльність не заборонену законом, а Порядок в обов'язковому порядку залучення до суспільно корисних робіт осіб, які забезпечують себе роботою самостійно.

У Конституції міститься положення – «що не вважається примусовою працею робота яка виконується відповідно до законів про воєнний і про надзвичайний стан». Проте варто зауважити, що поняття «воєнного» і «надзвичайного стану» містяться у законодавстві, а поняття «воєнного часу» як такого легітимного не має. У Порядку «воєнний стан» підмінено поняттям «воєнний час», сутність і порядок проголошення якого законодавством не врегульовано.

Основний закон закріплює, що право власності є недоторканим і не може бути обмежене крім деяких випадків, але під час воєнного стану. В такий період органи державної влади та органи місцевого самоврядування мають право використовувати потужності та трудові ресурси підприємств, установ, організацій усіх форм власності, а також можуть зобов'язати працювати не за фахом. До того поки не буде офіційно проголошено «воєнний стан», а не «воєнний час», запровадження трудової повинності не допускається та карається законом.

Чи будуть якимось карати за непокору, не уточнюється, але наші Кримінальний кодекс

та Кодекс України про адміністративні правопорушення досить багаті, щоб знайти для людини статтю. Наприклад, до непокірних можна застосувати, зокрема, ст. 342 Кримінального кодексу (опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу), за що загрожує штраф, піврічний арешт, обмеження волі на строк до 4-х років, або позбавлення волі на строк до 2-х років.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80>
2. Постанова Кабінету міністрів України « Про внесення змін до Порядку залучення працездатних осіб до суспільно корисних робіт в умовах воєнного стану» від 23.09.2014р. № 475 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP140480.html
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page10>

ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ В УКРАЇНІ: ВІД ПЕРЕБУДОВИ ДО СЬОГОДЕННЯ

Мілаєва Д.О., студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: к.і.н., доцент, доцент кафедри загальноправових дисциплін ННПП НАВС Хойнацька Л.М.

На початку 80-х років керівництво СРСР дійшло висновку, що радянську модель соціалізму необхідно лібералізувати, оскільки суспільно-політичне, економічне і культурне життя держави знаходились під жорстким тиском комуністичної ідеології. З приходом до влади М. Горбачова, розпочинається проведення реформ, спрямованих на демократизацію життя.

У 1989 р. ухвалено «Закон про мови в Українській РСР», яким було визначено, що українська мова є державною [1].

Після проголошення Україною незалежності здійснюється формування власної культурної політики. Верховна Рада у 1992 р. прийняла «Основи законодавства України про культуру», де було задекларовано основні принципи державної політики в галузі культури та створення фінансових умов її розвитку [2]. Також було організовано діяльність Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, одним із основних завдань якої є підтримка вітчизняних аудіовізуальних засобів масової інформації у їх становленні та розвитку [3]. У 2000 р. – Державну службу контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон. До відання служби віднесено державну експертизу культурних цінностей, повернення викрадених, незаконно вивезених і неповернутих творів мистецтва.

Ознакою культурного життя українського суспільства стало звільнення його від ідеологічних штампів, відкриття вільного доступу до широких пластів національної духовної спадщини та надбань світової культури.

На сучасному етапі в культурному житті України спостерігаються як позитивні, так і негативні тенденції. До позитивних тенденцій можна віднести демократизацію культурної сфери, появу нових суб'єктів культурного життя, виникнення недержавних культурологічних структур, поглиблення міжнародних культурних зв'язків.

Україна є місцем проведення сучасних конкурсів і фестивалів музики, виконавської майстерності, театру, образотворчого мистецтва, індустрії моди тощо. Уже традиційними стали конкурси молодих естрадних виконавців «Червона рута» і «Таврійські ігри». Відбувається значне пожвавлення художньо-виставкового життя. З'явилися численні державні та приватні галереї, проводяться різностильові мистецькі акції. Творчість багатьох українських художників та скульпторів отримала загальносвітове визнання.

До негативних тенденцій належать – комерціалізація культури, внаслідок чого ринок заповнений продукцією, що має невисоку художню цінність, проте є касовою; недостатня державна підтримка розвитку культури.

Так, вітчизняний кінематограф за останні роки внаслідок недостатньої державної підтримки опинився у вкрай важкому стані. У нових умовах потрібно здійснити структурну перебудову всієї галузі кінематографії, сформувати сучасні механізми фінансування національного кіновиробництва, створити стимулюючу законодавчу базу, відродити українську кіноархівну справу, побудувати стабільні зв'язки української кінематографії із світовим кінопроцесом.